

ไทย-เกาหลีก่อนยุคส่งออกวัฒนธรรม^๑

นางสาววรรณวิมล เม้าทับ
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานภาษาญี่ปุ่นและเกาหลี
สำนักภาษาต่างประเทศ

บทนำ

กระแสเกาหลี (Korean Wave) กลายเป็นที่นิยมและโด่งดังเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทยมาเป็นเวลามากกว่า ๑๐ ปี จนถึงตอนนี้เรียกได้ว่าไม่มีใครไม่รู้จัก “สาธารณรัฐเกาหลี” หรือที่คนทั่วไปเรียกว่า “เกาหลีใต้” และการรับรู้ของคนไทยต่อเกาหลีมักมุ่งเป้าไปที่ความทันสมัย พัฒนา ร่ำรวย มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ และเติบโตอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หากมองย้อนไปในประวัติศาสตร์คนไทยไม่ได้เพิ่งรู้จักเกาหลี แต่รู้จักมานานแล้วโดยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นพบ มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของสองประเทศ นับย้อนไปถึงสมัยศตวรรษที่ ๑๔ ในสมัยอาณาจักรโค-รยอและอาณาจักรโชซอน ที่มีการกล่าวถึงคณะทูตสยามที่เดินทางมาเยือนอาณาจักรดังกล่าวทั้งสอง ต่อมาในยุคศตวรรษที่ ๑๘-๒๐ ยังพบบันทึกหลักฐานของคนเกาหลีที่อาศัยอยู่ในสยาม จนมาถึงยุคที่ประเทศไทยเริ่มตระหนักถึงการมีอยู่ของชนชาติเกาหลีมากขึ้น เมื่อสงครามเกาหลีระเบิดขึ้นช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๐ ซึ่งขณะนั้นนับเป็นการนำเข้าวัฒนธรรมเกาหลีสู่ที่รับรู้ของสังคมไทยอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในรูปของเพลงพื้นบ้าน “อารีริง” หรือที่คนไทยสมัยนั้นเรียกเพี้ยนไปว่า “อารีดิง” และตำนานรักระหว่างทหารไทยกับสตรีเกาหลี

หลังจากสงครามเกาหลีสิ้นสุดลงเกาหลีใต้ได้พยายามอย่างหนักในการพัฒนาประเทศจนในที่สุดสามารถหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจนจากสงคราม เข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในช่วงปลายศตวรรษที่ ๒๐ จนผงาดเป็นหนึ่งในประเทศที่ระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ติดอันดับโลก ตามมาด้วยการรุกคืบของวัฒนธรรมเกาหลี หรือที่เรียกกันว่า “กระแสเกาหลี” สู่ประเทศไทยอย่างขนานใหญ่อีกระลอกในต้นศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งมีบันทึกประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เกาหลี ตามลำดับ ดังนี้

๑. ทูตสยามในอาณาจักรโครยอ และอาณาจักรโชซอน ในศตวรรษที่ ๑๔

ตามบันทึก “ประวัติศาสตร์โครยอ” (History of Goryeo/고려사) เป็นบันทึกประวัติศาสตร์ที่ทำขึ้นโดยกษัตริย์แห่งราชวงศ์โครยอ (พ.ศ. ๑๔๖๑-๑๙๓๕) กล่าวไว้ว่าในปี พ.ศ. ๑๙๓๔ ได้มีกลุ่มทูตจำนวน ๙ คน นำโดยนายกง (Nai Gong; 奈工) จากเซียนหลัวหู (Xienluohu; 暹羅斛) ซึ่งเป็นชื่อที่อาณาจักรแถบตะวันออกเฉียงเรียกสยามในสมัยนั้น หรือซอม-รา-กุก (삼라국) ในภาษาเกาหลี เดินทางมาเพื่อนำหนังสือเปิดผนึกมาถวายกษัตริย์ของโครยอ (ครองราชย์ ปี พ.ศ. ๑๙๓๒-๑๙๓๕) แต่ทว่าหนังสือดังกล่าวกลับไม่มีตราประทับจากกษัตริย์ของสยาม และไม่ปรากฏรายละเอียดหรือสาเหตุของการมาเยือน ได้แต่เพียงระบุว่าในกลุ่มของนายกงนี้มีบุคคลหนึ่งไม่สวมเสื้ออีกบุคคลหนึ่งไม่สวมรองเท้า โดยช่วงปีดังกล่าวตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าราเมศวรแห่งอาณาจักรอยุธยา (ครองราชย์ พ.ศ. ๑๙๓๑-๑๙๓๘) ซึ่งเป็นยุคที่การติดต่อค้าขายและการเจริญสัมพันธไมตรีกับอาณาจักรต่าง ๆ เจริญรุ่งเรือง ในขณะที่ช่วงเวลาดังกล่าวอาณาจักรโครยออยู่ในช่วงที่บ้านเมืองระส่ำระสาย (สุรางค์ศรี ต้นเสียงสม, ๒๕๕๐; ฌองส์ ฮวันซิง และ ปริศวรร ยีนเสน, ๒๕๕๗)

^๑ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของผู้เขียน จาก Graduate School of International and Area Studies สาขาวิชา Korean Studies มหาวิทยาลัย Hankuk University of Foreign Studies สาธารณรัฐเกาหลี หัวข้อ Image of Korea in Thailand from the Film and Television Drama ‘Aridang’

ในขณะที่บันทึกประวัติศาสตร์ของแทโจ (The True Record of Taejo/태조실록) หนึ่งในบันทึกประวัติศาสตร์ของราชวงศ์โชซอน (The Annals of the Joseon Dynasty; 조선왕조실록) ระหว่างช่วงปี พ.ศ. ๑๙๓๕-๒๔๕๓ ได้กล่าวถึง การมาถึงอาณาจักรโจซอนของนายจางเสียดาว (Nai Zhang Sidao; 乃張思道) จากสยามในปี พ.ศ. ๑๙๓๕ พร้อมกับผู้ติดตามอีก ๒๐ คน นายจางเสียดาวได้นำไม้หอมและทาส จำนวน ๒ คน มาถวายพระเจ้าแทโจ (ครองราชย์ ๑๙๓๕-๑๙๔๑) และพระเจ้าแทโจได้ตอบรับด้วยการส่งคณะราชทูตเกาหลีเดินทางโดยเรือไปพร้อมกับคณะของนายจางเสียดาว แต่ทว่าถูกโจมตีจากโจรสลัดญี่ปุ่นจนต้องหนีกลับเข้ามาที่โชซอนอีกครั้ง ในบันทึกยังกล่าวไว้อีกว่า ในปี พ.ศ. ๑๙๓๘ พระเจ้าแทโจทรงโปรดนายจางเสียดาวเป็นอย่างมาก จึงโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งราชการระดับสูงให้ และอนุญาตให้ทำการค้าในโชซอนได้ระหว่างที่กำลังเตรียมเรือเพื่อเดินทางกลับสยาม จากนั้นคณะราชทูตเกาหลีและคณะของนายจางเสียดาวได้เดินทางไปยังสยามอีกครั้ง โดยไม่ปรากฏหลักฐานเพิ่มเติมถึงการเดินทางดังกล่าวอีก

ถัดจากนั้นประมาณ ๒ ปี ในวันที่ ๑๑ เดือน ๗ ปี พ.ศ. ๑๙๓๙ ได้ปรากฏบันทึกถึงล่ำม ลี จา-ยอง (李子瑛) ที่เดินทางไปกับคณะทูตโชซอนนำโดย แบฮู (裴厚) ไปยังสยาม และได้เดินทางกลับมายังโชซอน โดยไม่ระบุช่วงเวลา ระบุเพียงแต่ว่าคณะราชทูตโชซอนพร้อมคณะราชทูตจากสยามนำโดย ลินดาจาง (Lin Dezhang; 林得章) ถูกโจรสลัดปล้นฆ่าสิ้นขณะเดินทางกลับมายังอาณาจักรโชซอน เหลือรอดเพียง ลี จา-ยอง อย่างไรก็ตาม ได้ปรากฏบันทึกประวัติศาสตร์พระเจ้าแทโจ ลงวันที่ ๒๓ เดือน ๔ พ.ศ. ๑๙๔๐ หรือ ๙ เดือนหลังจากนั้นว่า ลินดาจาง ราชทูตสยาม และผู้ติดตามอีก ๖ คน ได้หนีรอดจากการจับกุมของโจรสลัดญี่ปุ่นมาถึงอาณาจักรโชซอนได้ (ฮึงกุก โจ, ๒๕๕๑; ฮวันซึง ฉองส์ และปริศวรร ยีนเสน, ๒๕๕๗)

นอกจากนี้ ในบันทึกประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นและจีน ได้มีการกล่าวถึงสยามและเกาหลีด้วยเช่นเดียวกัน โดยบันทึกของญี่ปุ่นระบุถึงพ่อค้าคนกลางชาวเกาหลีที่มาจากบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และบันทึกประวัติศาสตร์จีนกล่าวว่า ในปี พ.ศ. ๑๙๔๐ ผู้แทนชาวสยาม จำนวน ๖ คน ได้เดินทางหลบหนีจากญี่ปุ่นไปยังเกาหลีโดยไม่ได้รับรู้ถึงสาเหตุของการหลบหนีดังกล่าวไว้ (ฮวันซึง ฉองส์ และปริศวรร ยีนเสน, ๒๕๕๗) ถึงแม้ว่าในบันทึกทางประวัติศาสตร์ทั้งจากเกาหลี จีน และญี่ปุ่นได้แสดงให้เห็นหลักฐานของการแลกเปลี่ยนทางการทูตและการค้าระหว่างสยาม โครยอ และโชซอน แต่การแลกเปลี่ยนดังกล่าวยังถือว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบการแลกเปลี่ยนระหว่างสยามกับจีน หรือญี่ปุ่น

๒. ภาพของชาวเกาหลีในสมัยรัตนโกสินทร์ ในศตวรรษที่ ๑๘-ต้นศตวรรษที่ ๒๐

ความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีและสยามไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนนัก จนกระทั่งในยุครัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๒๔-๒๔๗๕) ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการจารึกหลักฐานสำคัญเล่าถึงความรู้ และศิลปวิทยาต่าง ๆ รวมไปถึงที่ผนังรอบวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารหรือวัดโพธิ์ รวมทั้งได้มีการบันทึกถึงกลุ่มคนจากหลายชนชาติที่อยู่ในสยามในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งหนึ่งในนั้นเป็นโคลงจารึกบรรยายลักษณะของชาวเกาหลีไว้ ดังนี้

เหมือนญวนภาพนี้ไซ้	ญวนยล เล่นแฮ
ชาติแขกเกาหลีพี	ฟ่างปั่น
ผมมวยมุ่นมวยถลก	กอดเกศ กั้นแฮ
หน้าหนดเคราผั้นเพื่อย	เผื่อยคาง ฯ
เนาเขตประเทศไกล้	เทียนจิ้น
แต่งร่างรางขางสวม	ใส่เสื่อ
กางเกงเลียนหลินแล	ปะปลาบ
หมวกเช่นหมวกจิวเคื้อ	คู่ควร ฯ

ขุนรัตนสิทธิ์

จากโคลงจารึกดังกล่าว ชาวเกาหลีในสยามได้รับการพรรณนาว่าคล้ายคนญวนหรือคนเวียดนาม และคล้ายคนแขกหรือคนจากแถบเอเชียใต้ ซึ่งในที่นี้รองศาสตราจารย์ ดร. สุรางค์ศรี ต้นเสียงสม อาจารย์จาก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนหนังสือ “ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี ค.ศ. ๑๙๔๙-๑๙๙๙” (๒๕๕๐) ได้วิเคราะห์ไว้ว่า การที่บรรยายลักษณะชาวเกาหลีไว้ว่าเหมือนคนแถบเอเชียใต้ (แขก) นั้น ค่อนข้างจะแปลก เนื่องจากสองชนชาติมีความแตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าขุนชนสิทธิ์ ผู้แต่งได้พูดถึงชาวจีนมุสลิม (หุยหุย) ในโคลงบทก่อนหน้านี้ ดังนั้น จึงอาจจะเป็นเพียงการนำคำจากโคลงด้านบน มาใส่เท่านั้น ในโคลงบทนี้ยังได้บรรยายลักษณะการไว้ผม หวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรณนาเครื่องแต่งกาย ของคนเกาหลีว่างดงามน่าประทับใจ เป็นที่น่าสังเกตว่าโคลงบทดังกล่าวระบุว่า เกาหลีนั้นอยู่ใกล้กับเทียนจิน ซึ่งปัจจุบันคือ มณฑลเทียนจินหรือเทียนสิน ตั้งอยู่ทางเหนือของประเทศจีนนั้น แสดงให้เห็นว่าคนสยามยังไม่ค่อย รู้จักกับเกาหลีมากนัก ดังนั้น การที่สยามมีความสัมพันธ์กับประเทศจีนมาอย่างยาวนานและไม่ค่อยได้มีการติดต่อกับเกาหลีมากนัก ทำให้คนสยามมองเกาหลีเป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งของจีนที่มีลักษณะหน้าตาคล้ายคนญวน โดยจากหลักฐานจากการสำรวจสำมะโนประชากรในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓ ปรากฏบันทึกว่า คนเกาหลีอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ เพียง ๑๓ คน ซึ่งคนเกาหลีเหล่านี้ ถูกจัดเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งของจีน เรียกว่า จีนเกาหลี (สุรางค์ศรี ต้นเสียงสม, ๒๕๕๐)

อย่างไรก็ตาม มีงานเขียนของคิม ยองแอ (๒๕๕๑) ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ๕๐ ปี ความสัมพันธ์ เกาหลี-ไทย (50th Anniversary Korea-Thailand) เรื่อง คนเกาหลีในสังคมไทยช่วงคริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๖๐-๑๙๗๐ (Korean in Thai society during 1960s-1970s) ได้มีการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับคนเกาหลีที่อาศัยอยู่ใน ประเทศไทยช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๒๒ ระบุว่า คนเกาหลีคนแรกในยุคนี้ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย คือ นายลี กยองซอน เป็นนักเขียนและผู้กำกับภาพยนตร์ที่หนีการจับกุมจากรัฐบาลญี่ปุ่นในยุคที่เกาหลียังเป็น ประเทศในปกครองของจักรวรรดิญี่ปุ่นไปยังเมืองเซียงไฮ้ของจีน ก่อนที่จะมาลงหลักปักฐานอยู่ในประเทศไทย นอกจากนายลี ยังมีคนเกาหลีอีก ๑๒-๑๕ คน ที่ลี้ภัยจากอาณานิคมญี่ปุ่นมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย และบางคน ได้แต่งงานกับผู้หญิงไทยอีกด้วย จะเห็นได้ว่าเกาหลีในประเทศไทยในยุคนี้ยังเป็นเพียงชุมชนเล็ก ๆ ทำให้ไม่เป็นที่รู้จักของสังคมไทยมากนักจึง ถูกเข้าใจผิดว่าเป็นเพียงชาติพันธุ์หนึ่งของประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศขนาดใหญ่ และติดต่อสัมพันธ์กับประเทศมาเป็นเวลานาน

๓. สงครามเกาหลี บทเพลง และตำนานรักอารีดัง

นอกเหนือจากหลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เกาหลีดังกล่าวข้างต้นแล้ว เรื่องราวเกี่ยวกับเกาหลีในประเทศไทยปรากฏให้เห็นน้อยมาก และคนไทยจำนวนน้อยที่รู้จักประเทศนี้ เนื่องจากถูกบดบัง จากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคขนาดใหญ่อย่างจีน ญี่ปุ่น และรัสเซีย จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ประเทศไทย ได้ยอมรับสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ในฐานะรัฐอิสระ (ไทยเริ่มความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐเกาหลี ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑) เมื่อสงครามเกาหลีที่ประทุขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ประเทศไทยได้ส่งทหารเข้าร่วมรบภายใต้ การนำขององค์การสหประชาชาติ โดยส่งกองกำลังทหาร และหน่วยแพทย์ จำนวน ๑๓๐,๐๐๐ คน ข้าว จำนวน ๔๐,๐๐๐ ตัน เพื่อช่วยเหลือเกาหลีใต้ (คินฮยเอ ชิน, ๒๕๕๑) เพราะสงครามเกาหลีในมุมมองของไทยไม่ได้เป็น เพียงแค่สงครามภายใน แต่เป็นภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ที่นำโดยสหภาพโซเวียตและจีน และแผ่ขยาย มายังประเทศไทยหากเกาหลีใต้พ่ายแพ้ นอกจากนี้ สงครามเกาหลีสำหรับรัฐบาลไทยในสมัยนั้นยังเป็นจุดเริ่มต้น ของความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างรัฐบาลทหารของไทยและสหรัฐอเมริกา ภายใต้กรอบความตกลง ความร่วมมือทางการทหาร (Mutual Defence Assistance Agreement) รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ และการศึกษาระหว่างสองประเทศ อย่างไรก็ตาม คนไทยโดยทั่วไปในสมัยนั้นมองการเข้าร่วมรบในสงครามเกาหลี ของไทยเป็นความภาคภูมิใจและยกสถานะทหารไทยเปรียบเสมือนวีรบุรุษ เนื่องจากประเทศไทยเป็นชาติแรก ในเอเชียที่ตอบรับการร้องขอจากสหประชาชาติให้ส่งกำลังทหารเข้าร่วมรบในครั้งนี้ รวมทั้งภูมิใจที่ประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมปกป้องเกาหลีจากการคุกคามของภัยคอมมิวนิสต์ โดยทหารไทยที่ไปร่วมรบในสงครามเกาหลี

ได้รับสมญานามจากนานาประเทศว่า พยัคฆ์น้อย (Little Tiger) จากวีรกรรมการต่อสู้อย่างกล้าหาญบนสมรภูมิมรบในหุบเขาพอร์คชอป (Pork Chop Hill) จนได้รับ ๓๗ เหรียญกล้าหาญ จากกองทัพสหรัฐฯ (ปาลมา, ๒๕๕๘ หน้า ๒๗๙) ทหารผ่านศึกจากสงครามเกาหลีเหล่านี้ ไม่เพียงแต่นำความภาคภูมิใจกลับมายังคนไทยในประเทศเท่านั้น แต่ยังได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศเกาหลี โดยเฉพาะวัฒนธรรมเกาหลีมาสู่สังคมไทยอีกด้วย สิ่งที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปสำหรับคนไทยสมัยนั้น คือ โสมเกาหลี เพลงอารีริง และตำนานเรื่องราวความรักระหว่างทหารไทยและสตรีชาวเกาหลี โดยเฉพาะเพลงอารีริงหรือที่คนไทยสมัยนั้นรู้จักกันในชื่อ “อารีดัง” ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านเกาหลีที่ถูกนำมาใส่เนื้อร้องภาษาไทยจนโด่งดังเป็นที่รู้จักอย่างมากในหมู่คนไทยตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๕๒๒ (คริสต์ทศวรรษ ๑๙๕๐-๑๙๗๐) โด่งดังถึงขนาดได้รับการขนานนามว่าเป็นกระแสเกาหลียุคแรกในประเทศไทย จากนักวิชาการเกาหลีศึกษาในไทยชื่อดัง ดำรง ฐานดี (๒๕๔๘) และ สุรางค์ศรี ดันเสียงสม (๒๕๔๙)

เพลงอารีริง เป็นเพลงพื้นบ้านของเกาหลีที่ทำหน้าที่เหมือนเป็นตัวแทนประเทศ เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเกาหลีที่ยังคงเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกสื่อถึงคนเกาหลีนับล้านที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศแม้กระทั่งในปัจจุบัน คนเกาหลีลัดถิ่นเหล่านี้ร้องเพลงอารีริงเพื่อระลึกถึงบ้านเกิด และความยากลำบากจากช่วงที่เกาหลีถูกยึดครองโดยจักรวรรดิญี่ปุ่นจนต้องลี้ภัยไปอยู่ยังต่างแดน เพลงอารีริงนั้นมีหลากหลายเนื้อร้องและทำนองที่แตกต่างกันตามแต่ละภูมิภาค โดยไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเพลงอารีริงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใด บางตำราได้กล่าวถึงตำนานที่ว่า ในช่วงต้นของราชวงศ์โชซอน (พ.ศ. ๑๙๓๕-๒๔๔๐) มีหุบเขาแห่งหนึ่งไม่ห่างจากกรุงโซลมากนัก เป็นสถานที่ ๆ นักโทษที่เป็นศัตรูกับราชวงศ์ลี (Yi dynasty) จะถูกนำตัวไปประหารชีวิต และมีนักโทษชายคนหนึ่งได้ร้องเพลงอารีริงขณะที่กำลังถูกลากขึ้นเขาไปยังลานประหาร จากนั้นเป็นต้นมานักโทษทุกคนที่กำลังจะถูกประหารชีวิตจะร้องเพลงนี้เพื่อเป็นการบอกลา ดังนั้น เพลงอารีริงจึงกลายมาเป็นสัญลักษณ์ของความเศร้า และโศกนาฏกรรมแห่งความตายในเกาหลี (พาร์ค, ๒๕๔๕) ในขณะที่บางตำราเชื่อว่า เพลงอารีดังร้องกันแพร่หลายในช่วงที่มีการก่อสร้างพระราชวังคยองบกในสมัยของจักรพรรดิโกจง (พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๔๕๐) ซึ่งเป็นเพลงที่ทั้งจักรพรรดิและราชินีทรงโปรด (จิน, ๒๕๕๕ หน้า ๑๐๓)

อย่างไรก็ตาม ที่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด คือ เพลงอารีริงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในฐานะเพลงส่งเสริมชาตินิยมในช่วงที่ญี่ปุ่นปกครองเกาหลี (พ.ศ. ๒๔๕๓-๒๔๘๘) เมื่อ นายนา อุน-กยู ผู้กำกับภาพยนตร์ได้สร้างภาพยนตร์เจียบเรื่อง “อารีริง” (พ.ศ. ๒๔๖๙) โดยใช้เพลงอารีริงประกอบเพื่อสะท้อนความทุกข์ยากของคนเกาหลีจากการกดขี่ของจักรวรรดิญี่ปุ่น เพลงอารีริงจึงเสมือนเป็นตัวแทนที่สะท้อนจิตวิญญาณของความเศร้าโศก ความหวัง และการประกาศอิสรภาพของประเทศเกาหลีแทนที่เพลงชาติเกาหลีที่ถูกห้ามร้องในยุคนั้น จนจักรวรรดิญี่ปุ่นประกาศห้ามประชาชนเกาหลีร้องเพลงอารีริง ก่อนที่จะใช้นโยบายการปกครองใหม่แบบมุ่งเน้นการกลืนกลายทางวัฒนธรรม โดยการเปลี่ยนเนื้อร้องเพลงอารีริงเป็นภาษาญี่ปุ่น และให้ความหมายยกย่องญี่ปุ่น ทำให้อารีริงได้รับความนิยมแพร่หลายในประเทศอาณานิคมของจักรวรรดิญี่ปุ่น โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่นเอง

หลังญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ นำไปสู่การสิ้นสุดสงครามโลก ครั้งที่ ๒ เกาหลีจึงประกาศอิสรภาพและภูมิภาคนี้ได้เริ่มต้นเข้าสู่ยุคของสงครามเย็น เพลงอารีริงจึงไม่ได้เป็นเพียงเพลงที่แสดงถึงเอกลักษณ์และความสามัคคีภายในชาติ แต่ยังเป็นอาวุธทางจิตวิทยาในการกระตุ้นเตือนความรู้สึกต่อต้านคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสงครามเกาหลีที่เป็นหนึ่งในสงครามตัวแทนเป็นการต่อสู้ทางอุดมการณ์ระหว่างกลุ่มประเทศโลกเสรีและกลุ่มประเทศโลกคอมมิวนิสต์ ในระหว่างสงครามเพลงอารีริงถูกใช้เพื่อกระตุ้นและปลอบทหารจากการรบและในสนามรบยังถูกใช้เป็นอาวุธทางจิตวิทยาเพื่อทำลายขวัญกำลังใจฝ่ายเกาหลีเหนืออีกด้วย ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เพลงอารีริงได้ถูกนำไปใช้เป็นเพลงมาร์ชสำหรับกองพลทหารราบที่ ๗ (7th Infantry Division) ของกองทัพสหรัฐฯ อีกทั้ง นำมาเป็นหนึ่งในของที่ระลึกเพื่อขายให้กับทหารสหประชาชาติที่เข้าร่วมสงครามในครั้งนี้ นอกจากนี้ ยังถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ชื่อ “อารีริง” อีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ในวาระครบรอบ ๒๐ ปี การตายของผู้กำกับ นา อุน-กยู ซึ่งไม่เพียงแต่มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมแนวความคิดในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลสหรัฐฯ แต่ยังใช้เพื่อรื้อฟื้นความทรงจำในการต่อต้านญี่ปุ่นในสังคมเกาหลีอีกด้วย

เพลงอาร์ริงจิงเสมือนเป็นสัญลักษณ์ของความรักชาติสำหรับคนเกาหลี และเป็นตัวแทนของประเทศเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสงครามเกาหลี เพลงอาร์ริงโด่งดังเป็นที่รู้จักของทหารต่างชาติที่ร่วมรบในฐานะประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ ทหารผ่านศึกเหล่านี้เมื่อกลับประเทศจึงเป็นเหมือนสะพานส่งผ่านวัฒนธรรมเกาหลีไปยังประเทศของตน รวมทั้งในประเทศไทยเอง ระหว่างที่ทหารไทยเข้าประจำการในประเทศเกาหลีได้นั้น เพลงอาร์ริงเป็นหนึ่งในเพลงที่วงดนตรีทหารไทยเล่นเป็นประจำ โดยการนำของนักแต่งเพลงชื่อดังที่สมัครเข้าเป็นทหารประจำวงดนตรีในสงครามเกาหลีขณะนั้น นายตุ้มทอง โชคชนะ หรือครูเพลงที่คนไทยสมัยก่อนรู้จักกันในนาม “เบญจมิตร ราชเพลงร่ำวง” ได้เรียนรู้รูปแบบเพลงลูกทุ่งเกาหลี หรือที่เรียกว่า “trot” และจดจำทำนองจากเด็กเกาหลีที่มาช่วยงานในค่ายทหารไทย เมื่อกลับมาจึงได้ริเริ่มนำเนื้อร้องภาษาไทยมาใส่ให้นักร้องไทยขับร้องจนโด่งดังเป็นที่รู้จักมาถึงปัจจุบัน เพลงที่ได้รับความนิยมและกล่าวถึงมากที่สุดคือ เพลง “เสียงครวญจากเกาหลี” ทำนองจากเพลงอาร์ริง หรือที่คนไทยในสมัยนั้น เรียกเพี้ยนไปว่า “อาร์ดิง” ขับร้องโดย สมศรี ม่วงศรีเขียว นักร้องประจำวงทหารเรือ เพลง “รักแท้จากหนุ่มไทย” แต่งและขับร้องโดยเบญจมิตรเอง ซึ่งนำทำนองมาจากเพลง trot เกาหลี “China Town in America” ของนักร้องเกาหลี แพ็ค ซอลฮี เพลง “เกาหลีแห่งความหลัง” นำทำนองมาจากเพลงพื้นบ้านเกาหลี “Bangnang Si-in Kim Sad-gad” หรือที่เบญจมิตรเรียกว่าเพลง “คิมสักัด” (“ภาพยนตร์ไทย”, ๒๕๔๑) ขับร้องโดย มยอง กุก-ฮวัน นอกจากนี้ ด้วยความดังของเพลงเหล่านี้ที่คนไทยเรียกกรวม ๆ กันว่า เพลงอาร์ดิง ทำให้มีนักแต่งเพลงและนักร้องวงจันทร์ ไพโรจน์ แต่งและขับร้องเพลง “มนต์รักอาร์ดิง” โดยใช้ทำนองเพลงอาร์ริง การแต่งเพลงของนักแต่งเพลงทั้งสองนั้นจะใช้รูปแบบเดียวกันคือ การคงเนื้อร้องเดิมในภาษาเกาหลีไว้ในเพลงบทแรก ก่อนที่จะขับร้องด้วยเนื้อเพลงภาษาไทยที่แต่งขึ้นมาใหม่ เพลงอาร์ริงจึงเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมเกาหลีชุดแรกที่คนไทยรู้จักจากการระบุดขึ้นของสงครามเกาหลี และวีรกรรมร่วมรบของทหารไทย

ความโด่งดังของชุดบทเพลง อาร์ดิง กลายเป็นตัวแทนวัฒนธรรมเกาหลีในสังคมไทยตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๕๒๒ (คริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๕๐-๑๙๗๐) สร้างเป็นภาพตำนานเรื่องราวความรักระหว่างทหารไทยกับสตรีชาวเกาหลีซึ่งเป็นที่ตราตรึงในความทรงจำของคนไทย จนในที่สุดได้มีการนำตำนานความรักดังกล่าวมาสร้างเป็นภาพยนตร์ในชื่อ “อาร์ดิง” ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นเรื่องราวความรักของทหารไทยที่ได้รับบาดเจ็บจากการเข้าร่วมรบในสงครามเกาหลี และได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวชาวเกาหลี จนสุดท้ายก็ตกหลุมรักลูกสาวของครอบครัวดังกล่าว โดยเดินทางไปถ่ายทำถึงประเทศเกาหลีใต้ และใช้นักแสดงทั้งชาวไทยและเกาหลี ภายใต้ผลงานกำกับของผู้กำกับชาวไทย “แจ๊สสยาม” ภาพยนตร์อาร์ดิงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก รวมทั้งเพลงประกอบที่ดัดแปลงมาจากเพลงต้นฉบับ “อาร์ริง” และ “เสียงครวญจากเกาหลี” อย่าง “เสียงครวญจากอาร์ดิง” และ “เสียงครวญจากทหารไทย” ที่ยังคงเป็นที่กล่าวขวัญมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ความโด่งดังของภาพยนตร์อาร์ดิงในอดีตยังเป็นแรงบัลดาลใจให้มีการนำเค้าโครงเรื่องมาดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์อีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถ่ายทอดผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ และทุก ๆ ครั้งที่วงดนตรีทหารเรือหรือนักร้องชื่อดัง สมศรี ม่วงศรีเขียว จัดคอนเสิร์ต ชุดเพลงอาร์ดิงจะถูกนำมาเป็นหนึ่งในไฮไลท์ของงานเสมอ

๔. เกาหลีในไทยหลังยุคสงครามเกาหลี ความรุ่งเรืองของเกาหลีใต้

คำว่าเกาหลีในประเทศไทยตั้งแต่หลังยุคของสงครามเกาหลีเป็นต้นมา มักหมายถึง “เกาหลีใต้” (สาธารณรัฐเกาหลี) เนื่องจากเกาหลีใต้แยกจากเกาหลีเหนือ (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี) อย่างเด็ดขาดหลังสงครามเกาหลีจบลง และฝ่ายไทยได้เข้าร่วมรบและสนับสนุนเกาหลีใต้มาโดยตลอด การหลังไหลเข้ามาของวัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนส่วนใหญ่จึงมาจากเกาหลีใต้ อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมเกาหลีในประเทศไทยยุคหลังสงครามเกาหลีนี้ นอกจากชุดเพลง อาร์ดิง และโสมเกาหลีแล้ว แทบจะไม่มีวัฒนธรรมจากเกาหลีได้อื่นใดเป็นที่รู้จักกว้างขวางในสังคมไทยอีก แต่การแลกเปลี่ยนกันระหว่างไทยและเกาหลีใต้นั้นคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

หลังสงครามเกาหลีสิ้นสุดลง เกาหลีใต้ยังคงตกอยู่ภายใต้การปกครองของผู้นำเผด็จการเป็นเวลาหลายทศวรรษ อีกทั้งต้องเผชิญกับความขัดแย้งทางการเมืองจนนำไปสู่การเดินขบวนประท้วงและการปราบปรามอย่างรุนแรงจากรัฐบาล ถึงกระนั้นเศรษฐกิจของเกาหลีก็พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๒๒ (คริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๗๐) เกาหลีใต้และไทยเริ่มความสัมพันธ์ทางการค้าอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยบริษัทเกาหลีรายแรกที่เข้ามาตั้งในประเทศไทยคือ Hyundai Engineering & Construction ซึ่งเข้ามาสร้างถนนสายปัตตานี-นราธิวาส ระยะทาง ๑๐๕ กิโลเมตร และในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ สายการบิน Korean Air ได้เริ่มเปิดเส้นทางบินตรงสู่ประเทศไทยเป็นครั้งแรก ในยุคนี้อาสาสมัครเกาหลีที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ และผลกระทบจากสงครามเวียดนาม ทำให้บริษัทสัญชาติเกาหลีจำนวนมากที่เข้าไปทำธุรกิจในเวียดนามในช่วงสงครามได้รับผลกระทบ และได้ย้ายธุรกิจมาที่ประเทศไทยหลังสงครามสิ้นสุด จนในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ คนเกาหลีในประเทศไทยได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมชาวเกาหลี พร้อมทั้งเปิดโรงเรียนเกาหลีวันเสาร์ เพื่อสอนภาษาเกาหลีให้แก่ลูกหลานของคนเกาหลีที่อาศัยอยู่ในไทย ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โรงเรียนนี้ได้กลายมาเป็นโรงเรียนนานาชาติเกาหลีกรุงเทพ (Korean International School of Bangkok)

ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างไทยและสาธารณรัฐเกาหลีเช่นกัน ยังคงดำเนินไปอย่างแน่นแฟ้น โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๒ (คริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๖๐) เมื่อสหรัฐอเมริกาในฐานะพันธมิตรสำคัญของเกาหลีใต้เข้าแทรกแซงสงครามเวียดนาม เกาหลีใต้ยื่นหัตถ์เคียงคู่กับสหรัฐฯ และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อต่อต้านการรุกรานของคอมมิวนิสต์ ผู้นำระดับสูงของทั้งไทยและเกาหลีใต้จึงเยี่ยมเยียนกันหลายครั้ง อาทิเช่น ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ประธานาธิบดีปาร์ค จุงฮี ได้เดินทางเยือนประเทศไทย ในขณะที่จอมพลถนอม กิตติขจร ได้เดินทางเยือนเกาหลีใต้ในปีถัดมา และเมื่อเวียดนามใต้แพ้สงครามในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และเวียดนามบุกกัมพูชาในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ประเทศไทยได้รับผลกระทบโดยตรงจากสงครามดังกล่าว ทั้งทางด้านความมั่นคง และปัญหาผู้ลี้ภัยที่ทะลักเข้ามาในประเทศ รัฐบาลเกาหลีใต้ได้เสนอช่วยเหลือรัฐบาลไทยอยู่บ่อยครั้ง อาทิ ช่วยสนับสนุนรถบรรทุกและเงิน จำนวน ๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อใช้ช่วยเหลือผู้ลี้ภัย ประธานาธิบดีชอน ดุฮวัน ได้เสนอความช่วยเหลือให้แก่รัฐบาลไทยหากเวียดนามบุกไทยถึงสองครั้งในสองวาระ การพบปะเพื่อตอบแทนที่ไทยเคยช่วยร่วมรบในสงครามเกาหลี นอกจากนี้ ความสำเร็จของโครงการพัฒนาชนบทของเกาหลีใต้ หรือที่เรียกว่า Saemaul Undong ที่เกาหลีใต้ใช้ในการพัฒนาประเทศจนเป็นที่ยอมรับจากประชาคมโลก จนประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายต่างส่งเจ้าหน้าที่รัฐไปศึกษาดูงาน ซึ่งในจำนวนนั้นมีประเทศไทยรวมอยู่ด้วย

ครั้นถึงช่วง พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๓๒ (คริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๘๐) เศรษฐกิจของเกาหลีใต้เติบโตอย่างต่อเนื่องและมั่นคงมากยิ่งขึ้น เกาหลีใต้มีการลงทุนที่ประสบความสำเร็จในประเทศไทยตั้งแต่ช่วงกลางคริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๘๐ ด้วยการส่งออกสินค้าหลายประเภทไม่ว่าจะเป็น ลำโพง รองเท้า ของเล่นเด็ก เสื้อผ้า โทรศัพท์ และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน การค้าของทั้งสองประเทศเจริญเติบโตมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเกาหลีกลายเป็นคู่ค้าที่สำคัญลำดับที่ ๘ ของไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แม้ว่าเศรษฐกิจของเกาหลีใต้จะชะลอตัวลงในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งช่วง พ.ศ. ๒๕๓๓-๒๕๔๒ (คริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๙๐) แต่เกาหลีใต้ก็สามารถพลิกฟื้นกลับมาได้ในอีก ๑๐ ปีต่อมา อย่างไรก็ตาม การรับรู้เกี่ยวกับเกาหลีในสายตาคนไทยในยุคนี้นอกจากภาพดั้งเดิมของตำนานรักอารีดัง ภาพความวุ่นวายทางการเมือง ภาพของเศรษฐกิจที่เจริญก้าวหน้าแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่สร้างการรับรู้ใหม่เกี่ยวกับประเทศนี้ให้กับสังคมไทยคือ ความเจริญก้าวหน้าของเกาหลีใต้ที่มีศักยภาพในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๐ อย่างยิ่งใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เจ้าภาพการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ครั้งที่ ๒๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และเป็นเจ้าภาพร่วมกับญี่ปุ่นในการแข่งขันฟุตบอลโลกในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ แม้อ่อนหน้านี้เกาหลีใต้เคยต้องให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๑๓ แทน ทั้ง ๆ ที่ไทยเพิ่งเป็นเจ้าภาพไปเมื่อครั้งก่อนหน้าในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เนื่องจากความไม่พร้อมทางเศรษฐกิจ การกลับมา

พร้อมศักยภาพดังกล่าวทำให้การเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาระดับภูมิภาค และระดับโลกได้อย่างยิ่งใหญ่ ในระยะเวลาเพียงไม่กี่ปีต่อมาสร้างความตื่นตะลึงให้คนในสังคมไทยไม่น้อย

อีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้คนไทยในยุคนี้คิดถึงเกาหลีคงหนีไม่พ้นกีฬาฟุตบอล ซึ่งเป็นการแข่งขันกีฬา ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในสังคมไทย ทีมฟุตบอลทีมชาติไทยเคยแข่งขันได้อย่างสูสีกับทีมชาติเกาหลีใต้และ เกาหลีเหนือมาก่อน จนกระทั่งทีมชาติเกาหลีเริ่มรุดหน้าไปจนทีมชาติไทยเริ่มตามไม่ทัน ถึงแม้เกาหลีใต้ จะสามารถผ่านเข้าไปถึงรอบสุดท้ายในการแข่งขันฟุตบอลโลกได้ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๙๗ แต่ก็ไม่เคยผ่าน เข้าไปได้อีกเลย จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ในช่วงที่เศรษฐกิจเกาหลีใต้เริ่มเฟื่องฟู และเริ่มเข้ามาลงทุนให้ ประเทศไทยมากขึ้น ทีมฟุตบอลของเกาหลีใต้ก็สามารถผ่านเข้าไปแข่งขันในรอบสุดท้ายของฟุตบอลโลกได้อีกครั้ง และก็ผ่านเข้าไปได้ตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน ในขณะที่ในการแข่งขันฟุตบอลระดับภูมิภาคอย่างเอเชียนคัพ ประเทศไทยทำได้มากที่สุดคือ อันดับ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ในขณะที่เกาหลีใต้ได้ตำแหน่งชนะเลิศในปี พ.ศ. ๒๕๙๙ และ พ.ศ. ๒๕๐๓ อันดับสองในปี พ.ศ. ๒๕๑๕, ๒๕๒๓, ๒๕๓๑, ๒๕๕๘ และผ่านเข้าสู่อันดับชิงชนะเลิศ ๙ ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๙๙-๒๕๕๘

บทสรุป

ในที่สุด ประเทศเกาหลีใต้เข้ามาอยู่ในความรับรู้ของคนไทยอย่างกว้างขวางในยุคของกระแสเกาหลี (Korean Wave) ที่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๔๘ (ต้นคริสต์ทศวรรษที่ ๒๐๐๐) เริ่มจาก ความโด่งดังของละครโทรทัศน์เรื่อง รักนี้ชั่วนิรันดร์ (Autumn in my Heart), ภาพยนตร์เรื่อง ยัยตัวร้ายกับ นายเจียมเจียม (My Sassy Girl) จนถึงละครโทรทัศน์เรื่อง สะดุดรักที่פקใจ (Full House) จอมนางแห่งวังหลวง (Dae Jung Geum) จนมาถึงเพลงเกาหลีที่เรียกว่า K-pop เกมส้อออนไลน์ เครื่องสำอาง การศัลยกรรมตกแต่ง อาหารเกาหลี และสินค้าอื่น ๆ อีกมากมายภายใต้คำว่า Made in Korea รวมทั้งทำให้เกาหลีใต้กลายเป็นหนึ่งใน จุดหมายการเดินทางยอดนิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยอีกด้วย บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเกาหลีที่มีหลักฐานการบันทึกของไทยย้อนไปได้แค่ในสมัยรัตนโกสินทร์ ในขณะที่ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของเกาหลี จีน และญี่ปุ่นได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรเกาหลีโบราณ และสยามตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๔ และมุ่งชี้ให้เห็นถึงการมีอยู่ของความเป็นเกาหลีในประเทศก่อนที่กระแสเกาหลี จะเข้ามา ทำให้การรับรู้เกี่ยวกับประเทศนี้ในสายตาคนไทยเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยรุ่นหลัง น้อยนักที่จะรับรู้ และให้ความสนใจ

บรรณานุกรม

- ภาพยนตร์ไทยในอดีต. (๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑). เดลินิวส์.
- สุรางค์ศรี ต้นเสียงสม (๒๕๕๐). ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี ค.ศ. ๑๙๔๙-๑๙๙๙. กรุงเทพฯ : รพ. แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฮวันซึง ฌองส์, และปรีศวรร ยีนเสน (๒๕๕๗). ๖๐๐ ปี ความสัมพันธ์ไทย-เกาหลี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชานเมือง
- 7th Infantry Division Assn.* (2016). *Web.archive.org*. Retrieved 15 December 2016, from <https://web.archive.org/web/20130303015452/http://www.7ida.us/history.asp>
- AFC Asian Cup.* (2016). *En.wikipedia.org*. Retrieved 8 November 2016, from https://en.wikipedia.org/wiki/AFC_Asian_Cup
- Aridang.* (2016). *Five Star Production*. Retrieved 25 September 2016, from <http://www.fivestarpromotion.co.th/en/aridang/> 89
- Chaiching, N. (2009). *Thai Politics in Phibun's Government Under the U.S. World Order* (Ph.D). Chulalongkorn University.
- Chiamcharoen, N. (2002). *Thailand's Allying with the United States in the Korean War (1950)* (Master). Chulalongkorn University.
- Cho, H (2008). Thailand–Korea Exchange in 14th Century (50th Anniversary Korea–Thailand) 321–324.
- Jin, Y. (2012). Arirang of Koreans Living Abroad. In O. Kwon, J. Clark & E. Yoo, *Korean folk song, Arirang* (5th ed., pp. 102–142). Seoul: National Gugak Center. Retrieved from http://file:///C:/Users/User/Downloads/dict_201208221242161.pdf
- Jung, H. & Yinsen, P. (2015). *Hanguk-taeguk kwankyesa (Korean–Thai Relations History)* (pp. 35–56). Seoul : Pliteia.
- Kim, Y. (2012). Arirang seong-gyeok byeonhwawa jeongcheseong hwakripkwajeong gochal (Changes and the establishment of identity of Arirang study in the nature of process). *Research Center Of Regional Culture*, 11, 199–254. Retrieved from http://file:///C:/Users/User/Downloads/kyobo_10088757.pdf
- Kim, Y (2008). Korean in Thai society during 1960s–1970s, 50th Anniversary Korea–Thailand), 251–296
- Korean Culture and Information Service,. (2016). *Arirang, a song of Korean identity and soul: The official website of the Republic of Korea. Korea.net*. Retrieved 12 December 2016, from <http://www.korea.net/NewsFocus/Culture/view?articleId=107378>
- Maowtub, W. (2017). *Images of Korea in Thailand from the Film and Television Drama 'Aridang'*. (Master). Hankuk University of Foreign Studies.

- Paik, B. (2002). *Last Hill of Arirang: A Story of Korea*. iUniverse. Retrieved 14 December 2016, from https://books.google.co.kr/books?id=M62rBAAAQBAJ&pg=PT446&lpg=PT446&dq=arirang+Korean+war&source=bl&ots=FHktROCT2Z&sig=sYYtU7u8CL_q9sLB7ldlpjxDwc4&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwiFucPm-unQAhXIEywKHdHABPw4ChDoAQglMAM#v=onepage&q=arirang%20Korean%20war&f=false
- Shin, K (2008). The Korean War and Thai Soldiers Participation. 50th Anniversary Korea–Thailand), 215–246
- Thandee, D. (2005). *Second Korean Waves in Thailand*. Center for Korean Studies Ramkhamhaeng University. Retrieved 7 November 2016, from http://www3.ru.ac.th/korea/korean_wave_th/kwave2.pdf